

Napodpisani su dopisni na tiskaju. Priposlanu se pisma tiskaju po 6 sv. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 80 no., na svaki redak više 5 no.; ili u slučaju opetovanja u pogodbe sa upravom. Novci se liju poštarom nepunimom (sa-segno postale) na administraciju "Naše Sloge" Lno, prosimo i naj. bitku pošti valja točno označiti.

Komu list dodaje na vrijeme, naka to javi odpravniku u otvorenu pismu, za koje se na plaća poštarine, ako se izvane napliće: "Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka na celou arku.

Dopisi se novraćuju ako se i potiskaju.

Nobiljgovani listovi su neprijatelji. Predplaća se poštarinom stoji 2 for. za soljake 3 for. na godišnjem formo for. 2 1/2, i 1 za polgodine. Izvan carovine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalaze se u Via Famato br. 1.

Istarski sabor god. 1892.

(III. zasjedanje).

VIII. saborska sjednica dne 1./4. (Nastavak).

Kod razpravo moli rič zastupnik dr. Volarić.

Galerija prigovara. Predsjednik ju opominje.

Zastupnik Mandić: Kakove ste odg. gili, takovo imato!

Zastupnik Volarić roče zatim: Visoki sabor!

Visoki sabor! Ja prosjedjujem prije svega e istih formalnih razloga, košto sam to učinio proti prvnašnjemu predlogu, da se danas o istomu razpravja, to sam uzeo rič, da se svrtime samo na nokoje glav. nije točke govora g. zemaljskoga prijed. nika Cleve. On nam je označio raz. mjer, u kojou stoji naše škola prama talijanskim, pa nam predbacio, da tobož naših škola ima više, nego li njihovih, al nam nije kazao, koliko je nas e koliko njih, pa vas u tom pogledu upozorujem, g. spodo, na netom obavljoni, aku i na nam povoljni, pupis pučanstva. Meni se čini smjeseño govoriti o razmjeru škola, a ne osvrnuti se na broj pučanstva. Nas ima više, naša mjesta su manja i prilieno odlučena jedno od drugoga, pa bismo morali imati više škola, nego li vi, te k onima što ih imamo, kako nam samo izviešće o. k. školekih oblastih kaže, moralo bi nam se dati još više škola, da se našim potrebam zadovolji. Vi ste dobro obskrbljeni, a mi još oskudicu trpimo ne školah.

K onomu pako, što je nadovezao g. Cleve, da djeca nerazumiju naukovnoga jezika, ja mu samo spominjem, da u Cresu, gdje je barem dvie trećine pučanstva naše kazi i našega jezika, naukovni jezik jeet talijanski, a kao predmet uči se njemački, samo da se tim posve iztisno naš jezik. U obijuh Lošinju, gdje smo u većini, naukovni jezik u školah jeet izklyučivo talijanski. Nije ni to dosta; na Čunskom, Unjahu, Sušku itd. uše djeca izprvice u svom hrvatskom jeziku, a kašnja naukovni jezik jeet talijanski. I tako širom cijelo Istre nameću se nšem narodu gdje i u koliko još moguće talijanske škole, a vi gdje god vas ima, imate svoje škole čisto talijanske. Gospodin predgovornik spomenuo je nekakvu tvrdoglavost, caparbieta, kojom naši učitelji širo tobož politiku u školah, a nije se osvrtno na učitelje talijanske krvi, koji su u tom pogledu gori i intolerantiji nego li naši. Otkad je nastao nemir, gospodo, u pokrajini, ako ne od onda, od kada ste se vi počeli pačati u naše poslove. Skrbite se vi za izbore u vaših gradicah, a pustite naše izvanjeko obdine, pak hoćete viditi, neće li se povratiti na novo mir u pokrajinu. Tuži se nadalje gospodin predagatelj na manjinu, što mi tobož proti interesu naroda, koji nas je simo poslao, rabimo naš jezik, koga većina nerazumije. Svakač on razumije i govori čisto hrvatski. Jedan gospodin planuo je jučer odmah iz što je govorio gosp. Mandić i napao na nas, dakle je razumio dobro hrvatski. Pa prodjimo, gospodo, jednoga po jednoga, što nas ovdje sjedi, pa čete se osvjedočiti, koliko vas ostaje, koji nas nerazumijete. Prodijte izviešće sabora, prodijte predloge naših predčastnika i u čisto ekonomičkih pitanjih, pak čete se osvjedočiti, koliko ste se do sada obavizali na nje i koliko ste jih uvazili, akoprem su bili postavljeni i u talijanskom jeziku. Do pred dvie godine većina mojih sadašnjih poštovanjih drugova govorili i razpravljali su prodmete, postavljali predloge u vašem jeziku, pak u koliko ste jih poslušali i zadovoljili njihovim pravrednim zahtjovom? Naši predčastnici počam od dobe ustavnoga života u ovoj pokrajini t. j. od godine 1861. tražili su od vas, da poštu. jete naš jezik, da zemaljski placnici poz. nauju i naš jezik. Zastupnik Ravnog god. 1869. izvaji, da mu je slobodno poslužiti

se svojim jezikom, i to pravo priznato je bilo sa strane predsjedništva, i naši su ustrpljivo kroz mnogo godina podnašali sve nepravice, koje ste im vi nanasali, dok g. 1888. neodlučite rabiti i svoj jezik u razpravah. Baš onoga, koji vam je dobre savjete davao u vašem jeziku glede geografičke karte Istre, ste jako ljepo naplatili i odužili ste mu se baš vižki vašim ponašanjem g. 1888. Gosp. Cleve, htio je pohvaliti i Ferotije i Marotije i Štrke itd., al potražite izvještaje, pak čete viditi, u koliko ste poprimili bili njihovo savjete, popitajte njih samih, u koliko se mogu e vam pohvaliti. Eno su još živi i Ferotidi i Štrki, pa nek se predsjedništvo obrati na njih, da nam daju pismeno, što o vami sude, za što vas drže i u koliko imaju povjerenja u vas, pak čemo viditi, komu će dati krivo. Mi, ako govorimo našim jezikom, služimo se našim svotim pravom, hoćemo da budemo poštovani u svojoj kući, a od vas ih ima dosta, koji dobro govore hrvatski, noka potmu oni nas negovarati u našem jeziku, i kad budete tako činom pripoznali ravnopravnost našega jezika i našu narodnost, mi čemo znati odgovoriti vam i u vašem jeziku, i tako poštujuć se medjusobno, mući čemo složno radit na dobrobit ove naše pokrajine. Uzmite primjer iz bližnje nam Gorice, pak se ponašajte prama nam, kako ondje vaša bratja ponašaju se prama našim, i mi čemo se sporazumiti i ujedinenjimi silami posvotiti čemo naš akupni rad na korist naše zemlje. Mi smo od godine 1861. do 1888., dakle preko 20 godina ustrpljivo podnašali vaše nepravice, mi smo vas kroz toliki vrijeme čekali, da pripoznate govorom i djelom našu ravnopravnost e vama, a od sad naprvo prestajte već svaki obzir.

Nadalje, što je predgovornik naglasio, da u naših školekih knjiga dolaze ulomci iz hrvatske povjesti, to je i pravo. Ta zar nije potrebito i pravredno, da naši dječaci poznaju nešto o našoj prošlosti? Što je zemaljski prijednik spomenuo Zvonimira, to mu moram reći, da je na krunisanju kralja Zvonimira bio osoraki biskup Vasilij, a najstariji glagoljski spomenik kod Baške na našem otoku bi podignut na spomen darovnice kralja Zvonimira opatiji sv. Lucije. Kad je Zvonimir darovao zemljište opatiji sv. Lucije, to je dokaz, da je on gospodario na otocih. Kad su naše strane došle pod pokojnu Venetuku republiku, bili su se pokloniti duždu gradjanin Osora e odaslanioci nacoklo stojićih naših kaštola. Kakovi su danas odnošaji u nas i kakovi po otoku Cresu i Lošinju, pitajte ovdje zastupnika, rođjena Osoru, noka stavi ruku na prsa, pa noka prodje mjesto po mjesto i označi, kakovi su u nas st. novnici, a ti isti odnošaji jesu širom cijelo Istre. Dakle, ako vaše školeko knjige nosadržavaju ništa o našoj prošlosti, to si priekrbite novo kakovo izdanje, al to nije uzrok, da napadate na naše i da pitato pomoć od vlade, da nam jo po njezinom običaju osakati.

Za geografski spomenuo sam drugom prilikom i isto tako za domaću povjest. Mi se nostrašimo nepristrano e pravredno historije, noka dodje slobodno prošlost na vidjelo.

Buduć je dakle sami predlog strančavski i njegovo obrazloženje pristano, te proti nam naporeno, netroba da spomenom, da mi čemo proti njemu glasovati. (Tako je e klupah manjine).

(Za čitavoga govora trajala je na galeriji buka kao u krčmi, sve hrče i kašlja a napokon počelo jo e pseto kviliti).

Zastupnik Babuder kaže, da je vrlo teško naći dobro članke ili štiva za čitanko; radi toga jesu obćenito tužbe; on misli, da je tomu krivnja, što to članke noasstavljaju učitelji Istrani. Kod nas su u porabi knjige, koje i u Trstu. O slovenskih članakih nemože ništa kazati, jer je nepoznaje, ali nedeć po riečih g. Cleve, neće oni valjati. Te knjige bijahu valjda

nasstavljene za Dalmaciju, Hrvatsku, a kasnije uvedene i u našu slavenšku školu. On je očekivao, da će vladin komesar uzeti u obranu školeko oblasti. (Eluschegg prigovara sjedeć). Predlog g. Cleve je valjan, jer ide za tim, da se usavrše školeko knjige, to će glasovati za predlog.

Zastupnik Stangor roče, da je prijednik Cleve govorio samo da nešto reče. Da mu odgovorim bar ponesto, polaziti ću se onim, što mi je pri ruci. (Čita iz izvještaja). Ja neznam, gdje je našao dakle ono knjige, o kojih kaže zemaljski odbor u svojem izvješću, da ih neima. (Na galeriji nemir i buka; vrata se neprestano otvaraju i zatvaraju; predsjednik opominje obćinstvo opetovno, ali sve badava).

Zastupnik Stangor kaže dalje, da se čudi g. Clevi, koji je utvrdio, da mi nismo Hrvati. Ali što smo drugo, nego li Hrvati, kad govorimo hrvatski. Mi znamo, da neipradamo kraljevini Hrvatskoj, kao što znamo, da neipradate ni vi Italiji, akoprem govorite talijanski.

Govorid prvi put u ovoj visokoj kući o školstvu, govorio sam talijanski u nadi, da ću bar štogod postići, ali na žalost osvjedočio sam se kasnije, da je sve uzalud, govorili mi talijanski, hrvatski ili slovenski. Znašte dakle da govorimo talijanski, kad se i onako svaki naš predlog prozire i zabacuje. Uspjeh nam je dakle ovdje u sabornici isti govorili mi hrvatski ili talijanski; no govorid hrvatski, smo taj, da si prilijoni odlučno pokazati, da smo tuji, i da se služimo svojim. Neka se dakle znade, da Istre nije pokrajina talijanska, nego većinom hrvatska. (Tako je! sa klupah manjine).

Rič uzme zastupnik Dukić:

Visoki sabor! Moji drugovi e ova strana visoke kuće izrekli su već svoje negodovanje o predlogu, što ga je podnesao prijednik zemaljskoga odbora gosp. Cleve. Prinuzden sam i ja izraziti svoje veliko začudjenje, što je upravo član zemaljskoga odbora podnesao takav predlog, kojim se vredja čast hrvatskoga i slovenskoga imena i dotično hrvatsko-slovenskoga pučanstva ove zemlje.

Marala bi gospoda znati, da neobstoji zemaljski odbor samo za Talijane, nego da mu je sveta dužnost braniti i štiti i interese Hrvata i Slovenaca, što živu u ovoj zemlji.

Meni nije poznato, da li se rabe u pućkih školah, gdje je naukovni jezik hrvatski, onakvo čitanko e onakav toket, kako je to naveo častni gospodin dr. Cleve. Ja dvojim, da jo tomu tako, pošto proizlazi iz izvještaja e. kr. zemaljskoga školekoga vijeća u Trstu, što jo tiskan u izvještaju zemaljskoga odbora za god. 1891., kako se spomenuto zemaljsko školeko vijeće tuži, što nemaju naše pućke škole potrebitih i zgodnih čitanka.

Roćimo pak, da imado u čitankah, što se rabe u naših pućkih školah, onakvih štiva, kakve jo naveo g. dr. Cleve, to bi bilo suvrem u redu, da se našu mladež upozori na prošlost našega naroda i da se s ovom upozna.

Nije pako nimalo liepo, niti nije vižeški od vas (većine), da predlažete vladi, noka revidira čitanko naših pućkih škola i iztribri iz njih ono, što vi želite, da se umetno u čitanko, koje se rabe u vaših talijanskih pućkih školah i Izvolite predložiti, da se podvrgnu reviziji čitanke vaših škola, a ne zahtijevajte ono, što nas vredja. Želio sam progovoriti ovo njekoliko riečih na našu obranu, izjavljujuć, da ću glasovati proti predlogu.

(Na početku budilo je obćinstvo na galeriji, al se jo u kratko umirilo).

Zastupnik Mandić moli rič.

(Na galeriji smjeh, vika i tulenje).

Predsjednik: prosim obćinstvo, da se mirno ponaša, jer ću inače galeriju izprazniti.

Zastupnik Jonko: Budemo vidjeti!

Zastupnik Mandić, došav napokon do rieči, roče: Slavna gospodo! Začudjenje moga predgovornika i poštovanoga nam druga dra. Dukića dišljivo estali se ova strane visoke kuće. Iznenadio nas je i uaupnom govor zemaljskoga prijed. nika i zastupnika g. Cleve, što je na nečuvani u ovoj sabornici način napo i ruglu izvrgnuti nastojao naš jezik, našu narodnost i sve naše svetinje.

Kad govori zastupnik zemaljskoga odbora ili zemaljski prijednik, koji je postao takovim voljom sabora, imademo pravo očekivati, da će govoriti oprezno, trižno i ozbiljno, čega svega nismo našli u govoru prijednika pošt. gosp. Cleve niti za diaku. On je naimo govorio razdrakljivo, strastveno, vrijetajućim načinom, kako se obično negdje drugdje govori, ili kako se običaje govoriti za nauku i značenu obćinstvo. On jo hotio oceniti naše školeko knjige, u kojih je smjehu i ruglu izvrgnuo naše jućke na poru, umu ili maštu, u obće na sve naše narodne svetinje nabacio se suradom e blatom radi onih, koji stoje ovdje za menom (pokažo na galeriju).

Ja u istinu noznam, gospodo, kako jo on mogao uplesti u svoj govor kraljevinu Hrvatsku i njezino stanovništvo, koji ga nepitaju ni kruha ni luka. U ostalom neka znade g. prijednik Cleve, da je nekod bila kraljeva Hrvatska silna i jaka, da jo hrvatski narod za prosavlju i čovječinstvo više učinio i većma žrtvovao. nego li ma koji narod svijata; da su si napokon upravu Hrvati stekli neizmjerjnih zalugah za državu i dinastiju, to da nisu zaslužili, da se ih u bilo kojom saboru u javnoj sjednici ruglu i smjehu izvrgava, proti čemu prosjedjujem kao Hrvat u ime jednokrvno mi braće u kraljevini za:većanje.

Donunirajuć naše školeko knjige pokazao je g. prijednik u pravoj slici sebe i svoju stranku, koja se tim načinom i tim smradnim sredstvom služi proti nama gđjednog moža. Što su mu sakrivilo naše čitanko, da ih tako napada? Našao je nekolkio rodoljubnih, na junastvo, pobožnost i u obće, na plemenito čino pobudjujućih članaka — pa je radi toga tužio, denuncirao e. kr. školekim oblastim. On, liberalac tobož, e. kr. lj u d o m. Ali on toga nobio bio učinio, da u talijanske školeko knjige onakovim patriotizmom zadahnute, kao što su hrvatske. On nenalazi u talijanskih čitankah članićio rodoljubnih, kao što ih imadu hrvatske, pak tuži radi toga ove poliedanje. Meni se jo pričinio gosp. Cleve, kad sam ga slušao, napadajuć na naše neudžno čitanko, kano i prpošan doško, koji vidi u druga liepu igraćku, po. grabi ju, pa trošno s njom o kamen govorid: baš kad nije moja, neamije biti ni tvoja. Ako su, gospodo, vaše čitanke loše i nevaljane, a vi tražite, da se poprave, ugruju, usavrše, ali nezahitjavajte radi toga, da se naše, jer su bolje od vaših, zabaceo ili pokvare. Naše čitanko pustite na mir, kao što nediramo mi u vaše, amališite li, da vaše neodgovarajuć svrsl, krpajite, popravljajte i usavršajte ih, kako vam je drago.

Gosp. prijedniku Cleve u slobodno je bilo tražiti ono, što ga ido, branit kakje i koliko je hotio svoja, n'li štovat tudje. Nu nebijasjo mu prosto bezobzirno navalić na ono, što je naše, to našu svetinju p. najprije pogrditi, a zatim grudo denuncirati. Ja mu na tom plemenitom činu nezavidjam, a ujedno izjavljujem, da ću glasovati proti njegovom predlogu.

(Galerija udari opat u grohot i buku; predsjednik ju opominje i grozi joj se; obćinstvo mu se smije).

Predsjednik stavi na glasovanje predlog prijednika Cleve, te ga prihvaća sama većina.

Zastupnik Oostantini izviećduje u imo političko-gospodarskoga odbora o molbi zemaljskoga sada u Trstu, da mu

se dopuati sudbeno postupati proti zastupniku Mandiću, obustanu radi uvriode poštenja, počinjeno u časopisu. Isviostitelj predlaže u ime toga odbora, da se molbi zemaljskog suda zadovolji.

Zastupnik Stanger rodu, da noće hraniti druga Mandića ili predataviti ga kao novinu. Ista knući želi samo to, kako se slabo tumaći nepovriđevost ili imunitet zastupnika, što se tvrdi, da bi se ta imala štovati jedino u političkih pitanjih. Toga nepovriđevost nijedan auktor. Nominajstno je oduzeti saboru jedinu radinu silu i to radi strandarstva kloveto. Odbor bi morao takova pitanja izpitati i protrepati, jer izvješće, kakovo je u tom pitanju predloženo, jest bez smisla. Tako se može dogoditi sutra zastupniku u uradniku gosp. Tamara, da za tko tuži i tom nakonom, da mu zadirkiva. Valjalo bi dakle iztražiti, tko tuži, zašto tuži, koga tuži itd., pa tekar tada predlog o tom podnesti. Izvinitelj spomenuto je obustanu učitelja Grossmana, a upravo protiv njemu pisalo se mnogo puta iznitito. On je već nekoliko puta tužio svoje protivnike, al je uvijek povukao natrag svoju obustanu. I sada imao je tužiti samo onoga, koji mu je upravio i podpisanovo nam "Pripisano". Listić "Il Giornale Pensiero", izlazi u Puli, donio je članak proti nedolniku Lovranškemu. Svu ovoga odgovorilo je na to u "Pripisano" u "Našoj Slugi", da obrani svoga oca. Podpiano je "Pripisano" to izjavio, da prima na sobu svu odgovornost. Uredništvo "Naše Sluge" je ujedno tiakulo opazku, da uzimlje na sebe jedino toliko odgovornosti, koliko mu to zakon valja. Kad toga dakle, da se izruči suda urednik i zastupnik Mandić? U ostalom, gospodo, mi se ne bojimo sudbenog postpanja protiv nekakvu drugu, pa kad već predlaže, da se go izruči, il da nam se ne predobni, da smo možda što krivičnoga zagovarali, izjavljaju u ime drugova i svoje, da ćemo glasovati za odobrov predlog.

Predajodnik stavi predlog na glasovanje, to ga prima sabor jednoglasno. (Dalje sledi.)

Odgovori na interpelacije glede žalostnoga stanja u Istri.

U Baču, dne 15. maja 1892.

U sjednici carevinskoga vieda od dne 12. t. m. odgovorio je prouzvišeni gospodin ministar-predsjednik grof Taaffo kao upravitelj ministarstva nutarnjih poslova na interpelacije: 1. zast. Spindića i drugova od 19. junija (drie); 2. zast. Bartolizza, Rizzija i drugova od 2. julija; 3. zast. Perića, Pfeiffera i drugova od 27. oktobra; zast. Laginja, Spindića i drugova od 7. decembra, sve od prošle godine 1891.

U sljedećoj sjednici dne 14. t. m. postavio je zast. Spindić sljedeći predlog:

"Visoka kuća nek izvoli odlučiti: Usljed odgovora na interpelacije 19. junija, 2. julija, 27. oktobra i 7. decembra 1891., što jih je dao u sjednici 12. maja 1892. gospodin ministar-predsjednik kao upravitelj ministarstva nutarnjih poslova, glede žalostnoga stanja u Istri, ima se, u smislu §. 69. poslovnoga reda, povesti u današnjoj sjednici pogovor."

Tim predlogom htio je gosp. predlagatelj stalno upotrebiti jedino za sad moguću način, da stvni interpelacije sa odgovori, da navode za svoje navode dokaze i svjedoke, da reče svoju o navodnih odgovora, da dokaže . . . , a to tim više, pošto se tu radi o časti zastupnika, koji su interpelacije podpisali, o pritužbah sa strane dviju narodnosti i o razjašnjenju žalostnoga stanja u velikom dielu kitave jedne pokrajine.

Postaviv taj predlog, pokazao je, kako se nečaka razpravljati o predmetih i o činjenicah, koje je on, ili koje su drugi o stanju u Istri u carevinskom viedu iznili. Šteta, što predlog ne bijaše primljen. Al što se nije doseglo sada, došće će se drugda. Morat će se o tom govoriti, navlaštito kod razprave o izboru u zapadnih kotarib, to kod buduće proradunsko razprave.

Za sada nek se čitatelji zadovolje sa odgovori od rieči do rieči, i neka jih sami srazuvaju za interpelacijama, tiskanim u "Našoj Slugi"; nek si sami stvore sud, osobito oni, kojim su pojedini događaji ili osobe bolje poznati. *)

*) Molimo našu prijatelje, navlaštito one, kojim su pojedino osobe ili događaji bolje poznati, da nam svoj sud točno i nepristrano priobitli izvole, a da ga pak mi uzmogomo dalje priobitli. Op. Pred.

1. Narodnostni odnošaji u Istri i noviji izgovori.

Dobiv rieč ministar-predsjednik i upravitelj ministarstva nutarnjih poslova grof Taaffo, čita:

U sjednici visoke zastupničke kuće od 19. junija 1891. postavili su zastupnici Spindić i drugi na vladu interpelaciju, u kojoj se govori o narodnostnih odnošajih u Istri i o različitih izgovorih, sblivših se u novije doba.

U koliko se ta interpelacija odnosi na događaje, sblivše se u saboru Istre, nemogu ih potanje razglabati, jer se novidi sbodnim činiti predmet razprave u ovoj visokoj kući nutarnjo stvari jednoga sabora.

Obzirom na ostale konkretne događaje, navedene po gospodi interpelantih, dao sam poduzeti točno izvide, i mogu u tomolju uspjeha istih priobitli, da razglabanje interpolanta potrebuje u mnogom obziru popravku.

Najprije utvrđujem izrično, da se u poručkoj obćini nije potrebovalo nikad izvanrednih mjera sigurnosti u svrhu, da budu zemaljski zastupnici, imenito zemaljski odbornik Spindić osobno sigurni i sbodni u kretanju; da se hrvatskih ili slovenskih zastupnika nije u Poreču sistematično psavalo, i da gospodinu zastupniku Spindiću nijc bio dan svajet od nijedne strane, koja bi se mogla smatrati u istinu konpatentnom, da ostane kod kuće dne 23. febrara odnosno 4. marča 1891.

Ako je dakle taj gospodin zastupnik spomnutih dana u istinu usljed svajeta kod kuće ostao, to je njegovo pouzdanje zlorabila nepouzdana oeba.

Nit slavenski dušobrižnici neimaju se česa bojati u poručkoj obćini, kaošto su može utvrditi iz činjenice, da se na veliki četvrtak 1890., kad bijaše mnogo slavenskih dušobrižnika iz izvanredne kod krkveno službe božje u stolnoj crkvi, nije dogodilo nikakakve demonstracije.

Ako je u danih izbora prošle godine došlo više žandara u Poreč, dogodilo se je to samo obzirom na to, da se jo očekivalo veće maso ljudi iz okolice. Konkretni izgovori navedeni u interpelaciji i nasilja proti pojedinim osobam, u koliko su došla do znanja organom oblasti, podastri su se kazeno-sudbenom postupku.

Navod interpelacije, da imadu žandari strug ulog, da slavenske svećenike najtočnije nadziru, mora se označiti kao pogrišan; takova naloga nije se nikad izdalo.

Ako su žandari koga ulovili, dogodilo se je to urjek sa zakonitih uzroka, i odveli su ga na zakonito uređovanje; u nijednom slučaju nije se nijednoga ulovilo samo radi klicanja "živio".

Što se tiče kazeno-sudbenih izvida, povolo se jih je navlaštito:

1. obzirom na ranjenje Šime Stifanića iz Sinočići hitom kamena;
2. obzirom na izgrede u Oprlju;
3. obzirom na izgrede proti dušobrižnikom Stefanutti-u — Bottegare dne 8. maja u Bužaju;
4. obzirom na bunjenje dne 6. maja 1891. kod obćina (procešije) u Buzetu.

U obijuh prvih slučajevih nisu izvidi doveli do nikakva uspjeha u subjektivnom odnošaju; u trećem slučaju sazvalo se jo za četiri izgređnika, obnašlo se jih je krivimi i oduđulilo na zatvore od dvijuh tjedana od jednoga mjeseca; u četvrtom slučaju neima još konačno odluke.

Iz navedenoga nek vieška kuća izvoli razviditi, da oblasti po svojih dužnostih sa svimi sredstvi, zakonom njim dozvoljenim, izgrede svake vrsti zabranjaju i pobijaju, i da vlada staji na stanovištu najstrožo objektivnosti naprama narodnostnom oćpanju i trvonju, koje najživlje sažaljuje.

2. Izbor zastupnika za carevinsko viede mjeseca febrara i marča 1891. u izvanjskih obćinah zapadnih kotara Istre.

U sjednici ove visoke kuće od 19. junija 1891. upravlili su gospoda zastupnici Spindić i drugi na me interpelaciju, tičući se događaja kod izbora zastupnika za carevinsko viede u napadnom kotaru izvanjskih obćina Istre.

Isti predmet razpravlja bitno takodjer interpelacija, koju su postavili u sjednici 2. julija pr. god. gospoda zastupnici dr. Bartolizza, Rizzija i drugi.

Mielim, da mogu ove obje interpelacije skupno uzeti i samo potvrditi, da se jo u redonom izbornom kotaru prilikom poslednjih obćih izbora svakako bila žetoka izborna burba, koja se je vodila po narodnostno si suprotstojedih strankah ne baš izborničkom porabom svih mogućih, da i namogućih sredstava.

Visoka kuća je već iz izvještaja, koji je učinio o tom izboru legitimacioni odbor, saznavala izborne događaje, koji su se tu

ebili; ja mialica s toga, da se nemoram upuštati u razpravu pojedivosti, i da se mogu omedjajati na osjeguranje, da se jo sa strane oblasti kod svih faza izbornoga postupka posve nepristrano i prema zakonom uređovalo, i da se jo po dužnostih brinulo za udrženje mira i reda kod izbornoga čina, i to tako, da se usupor obstojećih obćih protibma nije dogodilo: nikakvih izgređa pretećih javnomu miru i roku.

Ja mogu navlaštito, na temelje produzetih izvida i podastrieti: mi spisa posvjedočiti, da su svi navodi učinjeni u prvonaavedenoj interpelaciji proti upravitelju kotarskoga glavarstva u Poreču, posve u cemeljiti, da namjestnički svajetnik Elu so h e g g nije se ogriošio nikakvom pristranostju, i da je u slučajevih, navedenih po gospodi interpelantih, posve po dužnostih postupao.

Navlaštito razvidno je iz spisa, da su u Oprtliju svi imadući pravo izbora redovito k izboru bili pozvani, zatim, da su odluke, koje se protežu na izbornu pravu članova tvrdka, utemeljeno u ustanovu §. 9. izbornoga reda za carevinsko viede, po kojih javni zadrugari dobitnoga poduzetja imaju izbornu pravu po mjeri iznosa najmanje od 5 forinti odpuđajućega na svakoga od ukupnoga poreza, što se plaća na to dobitno poduzeće.

Proizlazi nadalje, da dne 11 febrara 1891. nije pripjelo iz obćine Višnjana do kotarskemu glavarstvu nikakvo reklamacije, koja bi bila odbijena radi prokoračenja roka reklamacije, da su dapače sve reklamacije iz te obćine podučeno bile po kotarskom glavarstvu meritorno prosuđene i razpravljane; da su i reklamacije stanovnika iz Bad r n a, u koliko bijahu odbijene, bile odbijene iz meritornih razloga, a ne radi manjkavoga podpisa.

U koliko se u interpelaciji opaša, da je jedan pravodobno donio u ured kotarskoga glavarstva utok na namjestništvo, i da taj utok ne bijaše primljen, mora se utvrditi, da takav utok kod kotarskoga glavarstva ne bijaše podnešan. Odnosni navod interpelacije imao bi se protezati na jednoga reklamanta, kojega reklamacija bijaše odbijena, jer jo u obćinskih listinah bio zabilježen bez svakoga poreza, i koji je zatim došao k glavarstvu, da dobije potanje ustmeno razjašnjenje. Ovomu se je dakako priobitilo, da bi se bio morao pritužiti proti praviniosti kod objavo obćinskih izbornih listina.

Iz zapisnika 4. marča 1891. o izboru zastupnika u izbornom mjestu Poreču proizlazi, da se jo namjestnički svajetnik Elu so h e g g, kao izborni povjeranik, od sludaja do sludaja protivio prokoračenjem djelokruga sa strane izbornoga povjeranstva, i da je odnosnim ogradam dao pismeno izjava. S toga nemogu nego kao sažalno označiti, ako se na temelju manjkavih obavijesti iznastaju bolna sumnjionja proti služnim državnim činovnikom.

Konačno mogu osjegurati, da će se sa strane vladinih organa imati nepopustivo pred očima obdržavanje skrajne nepristranosti kod svoga poslovanja u izbornih stvarih, i da će se uvijek sa svimi zakonom dopuštenimi sredstvi suprotiviti svim narodnostnim trvonjom.

3. Naknadni izbor zastupnika za carevinsko viede u izvanjskih obćinah zapadnoga kotara Istre.

U sjednici 27. oktobra 1891. upravlili su gospoda zastupnici Perić, Pfeiffer i drugi na me interpelaciju, odnoseću se na tada vršedi sa naknadni izbor jednoga zastupnika carevinskoga vieda za zapadni izborni kotar izvanjskih obćina Istre, i naglasili su navlaštito osobito umješanje vlade obzirom na prvotno izbore.

U odgovor ove interpelacije častim se priobitli, da su prvotni izbori u redonom kotaru bili 27. oktobra već zaključeni, i da se jo već 30. oktobra poduzelo izbor zastupnika samoga, da s toga vlada ne bijaše u stanju, da bud šta promjeni, što se jo sa kompetentno strano naredilo za taj izbor.

Ja sam ipak zahtjevao pobliže obavijesti o izbornih događajih, koje su gospoda interpolanti konkretnim načinom iskitali, i mogu utvrditi, da su oblasti na temelju izkustva zadovoljenoga kod poslednjega izbora rabili što moguće veći obzir, da izbjegn bud kakvim srazajem (konfliktom).

Tako se jo u gradovih, kaošto su K o p a r i P o r o č, biralo u izbornih prostorijah na periferiji gradskih zidova, da su izvanjske birade drž daleko od navelnih živalja (agresivnih olomonata) građakoga stanovništva.

U P o m j a u u bilo jo u septembru 1891. sa obćinikih izbora obiljalih rušonju

mira. Da se neobnovo izgradi kod izbora izbornika, biralo se jo mjesto u izbornih prostorijah u glavnom mjestu obćine; u Gazonu, jer se drugdje u obćini nije moglo našti sbodnih izbornih prostorija.

Da se tim nije ožučalo učestvovanje biradi kod izbora, proizlazi nedvojbeno iz sbodnosti, da je od 566 ubilježenih biradi njih 616 svoje izbornu pravu u istinu izvršilo.

Što se tiče prvotnoga izbora u Poreču od 19. oktobra 1891., to su podatoci, što su jih interpolanti dobili, nepravni.

Nije se odalo 815, nego 251 glas; navod, da su kod toga izbora glasovali dječaci izpod 18 godina i da je sadam učebornika odalo 13 glasova, je posve neosnovano.

Od 251 odanih glasova obnašo se jo jedan navrijanjan, jer je odatelj toga glasa doista punoljetnina proglašen, ali nije još navrio 24. godinu.

Od 250 valjanoga odanih glasova nije za nijednoga kandidata proizlazi sbodnina većina, jer je najviši broj glasova, koji je odpao na kandidata, iznašo samo 126.

S toga uzroka moralo se jo izbor obnaviti.

Ineuacijacija, da se jo tim osujetilo izbor za slavenske birade povoljan, prikazuje se posve neutemeljenom, jer bi uspjeh izbora bio izpao na korist talijanskih kandidata, kad bi se bilo brojilo izključeni glas.

Prvotni izbor u Vrsaru obavio se jo redovito i svršilo se jo bez zaprieke u jednom izbornom toku.

U M i l j a h zahtjevali su neko osobu neimajuću izbornu pravu, da se jih prpuše k izboru, pošto su osobe ubilježene u izbornih listinah bile već odale svoj glas. Pošto izbornu povjeranstvo nije zadovoljilo tomu zahtjevu, jer dotičnisi nebijahu ubilježeni u izbornih listinah, zapustili su hrvatski biradi vidući i grozod no izborne prostorije. Na nje se nije navlilo sa nijedno strane.

Ja sam tim navode o konkretnih slučajevih učinjene u interpelaciji izpravio, i mogu samo dođati izrično osjeguranje, da iz izvida učinjenih u upitnih izbornih nije ništa proizlazi, što bi moglo utemeljiti bud kakvu dvojbu u nepristranosti i zanealjavost vladinih organa, kojim bijaše naloženo, da budu kod izbora.

4. Izbor načelnika u Višnjanu.

U sjednici ove visoke kuće 7. decembra prošle godine podnili su gospoda zastupnici dr. Laginja, Spindić i drugi interpelaciju odnoseću se na izbor obćinskoga načelnika u Višnjanu, i navodeći razne događaje sblivše se poslie odstupanja prvanjega obćinskoga načelnika, upitali me, da li sam sklon narediti, da se neodvlačno obavni novi izbor obćinskoga načelnika tako, da se jedva poslie provedenja toga izbornoga čina pristupi k obćim izborom radi obnavljenja ciolokupnoga obćinskoga zastupstva.

Na tu interpelaciju častim se sljedeće odgovoriti:

Poslie trogodišnja doba obćinskoga zastupstva imali su se novi izbori obaviti u febraru prošle godine, al su se odložili radi tada vršedih se obćih izbora za carevinsko viede. U agustu prošle godine zahtjevalo je kotarsko glavarstvo poručko od Petra D o o c i l l a, da raspíše izbore obćinskoga zastupstva, i pošto jo on tomu neutemeljeno prigovarao, namnilo se jo provesti izbore pod vodstvom političke oblasti.

Skoro zatim je Decolle položilo svoju službu kao obćinski načelnik, i preuzono medjutimno vodstvo obćinskih poslova prvi svajetnik Anton Dell' Osto.

Ali jer bijaše poznata zakonita zaprieke proti daljnemu vođonju poslova po imenovanom, i jer bijaše a drugo strano u krilu obćinskoga zastupstva namoga žetokih srazaja, naredilo je namjestništvo na predlog kotarskoga glavarstva na temelju §. 96. izbornoga reda raspust obćinskoga zastupstva u Višnjanu, i postaviv istodobno potčelni upravni odbor, zapovjedilo, da žurno provede obćinske izbore po izkazu biradi, koj se ima na novo učiniti.

Tu odluku je namjestništvo učinilo 8. marča t. g., dne 24. marča je spomenuti upravni odbor prouzao protokolarno obćinsko poslove od prvanjega zamjenika obćinskoga načelnika Antona Dell' Osto, i sad su u toku priprave za izbor, tako da se može u kratko očekivati obnavljenje ciolokupnoga obćinskoga zastupstva.

U takvih okolnostih neima nikakva povoda, da bud što drugoga naredim.

Vinarski sastanak u Beču.

(Konac).

6. Država i pokrajina naka više da-
vaju, nego li do sada, pomoći i zahtova
onim, koji su od trsnoga usenca vinograda
izgubili. Te pomoći, kao u obće pomoći
proti bolestim loza, neku posebna Komisija
dijeli pravedno prema istinitoj potrebi većoj
ili manjoj.

Kod nas, u Istri, kako već rekomo,
hvala Bogu, trasa još nije učinila baš
golema šteta. Ali bi svojedno dobro bilo,
da i pokrajina i država daju pomoći, da
se na raznih mjestih zasade ložešća, od
kuda bi narod dobivao američke loze, ako
bi neureda zahvatila veći mah, da nas ne-
nadje nepripravne; a pomoć je već sada
velik potrebna za dobavu istražilja i prave
galice i za trud onim, koji bi išli okolo i
narod podučavali.

Trgovacka pogodba s Italijom radi
svoje odredbe o carini vinskoi, čini posve
nesigurnom tu trgovinu. Zato se vlada timo-
ljaču, da se dogovori s Italijom za stalnu
neku carinu. Ako to nebi uspjelo, onda neka
se vlada pobrine, da budu po državi usta-
novljena veća skladišta za domaće vino, i
da bude drugim načinom procičjeno za
bolju prodaju domaćega vina.

Ta je odluka vrlo značajna. Do sada
talijansko vino, ako će k nama, mora pla-
titi 20 for. carino u zlatu, a našo vino,
ako će u Italiju, mora platiti isto toliko,
to jest 50 talijanskih lira ili franaka u
zlatu.

Ali u nas se popije mnogo više vina,
nego u Italiji, a prirasto mnogo manje
vina nego li u Italiji.

Zato će svatko lahko razumjeti, da
mi u našoj državi možemo naša vina dosta
dobro prodati. dok je volika carina na ta-
lijansko, i da nemojmo prodavati u Italiju,
kad nam tamo neće kupovati, jer imaju i
odvija.

Nego druga je po novoj pogodbi, proti
kojoj su se naši zastupnici branili zubi i
nokti, ali nisu mogli obraniti, jer su Niemi
i drugi, kojim je stalo za cijenja vina,
glasovali za pogodbu.

Po toj novoj pogodbi moramo mi pu-
stiti talijanska vina k nam za samu carinu
od 3 forinta 20 novčića u zlatu, kadgod
bi se Italiji prohtjelo, da ona na naša vina
snizi carinu na samih 8 lira u zlatu.

Kad bi se to dogodilo, gotovo je, da
bi nas poplavila talijanska vina, a naša
ako bismo prodali jih, morali bismo svaka-
kako mnogo cijenja prodavati.

A kada moraš posve cijeno prodati
vino, onda moraš i tozaka plaćati posve
cijeno, i sebi računati za trud posve malo,
i zemlju prodati izpod cijeno, a zalagati
mnogo za malo.

A kad i ti i tvoja obitelj i susjedi i
služinčad malo dobivate, onda nemožete ni
trošiti; onda je elabo i po trgovca i po
kašu i po sve.

Već sami glas, da će Italija porabiti
ono odredbu o carini vinskoi, snizio je
našomu istarskomu vinu cijenu za mnogo.
A što bi tekar bilo, kad bi se vinaka ca-
rina u istinu snizila?!

Onda bi našo vino za stalno palo u
cijeni.

Nekoji računaju, da Italija neće po-
rabiti one odredbe, jer bi ona morala i
prema Francozu i prema Španjolcu svo-
jednu carinu držati, pak da bi ona vina,
a i naša naših, kiseljih, poplavila Italiju.

Bože daj, da taj račun bude prav, ali
mi moramo mišliti za slučaj, da nebude
prav. Zato su austrijski vinari učinili onu
odluku, neka bi se po raznih mjestih naše
države ustanovila velika skladišta za do-
maće vino, koje bi se tako laglje proda-
valo, i neka bi vlada gleda: drugim na-
činom olahkotiti prodaju; a to na primjer
da na pivo (biru) postavi onoliko potroša-
rinu, kolika je za vino, da za prevoz po
železnicah daje polakšice, i drugim dobrim
načinom.

Nego, govoreć iskreno, mi držimo, da
nam sve to neće dosta pomoći, bude li
snizena na onoliko carina na talijanska
vina. Najbolje bi bilo, da oba država do-
govore neku stalnu carinu, koja nebi bila
ni 20 forinta ni 3 forinta 20 novčića, nego
da je neko prilijena prava mjera, recimo 7
ili 8 forinti po hektu. To bi se još podno-
silo, a što je pglavito znali bismo na čem
se je; računali bismo stalnim brojev, a
opet nas nebi moglo uništiti talijansko vino,
jer bi bilo za 3—4 forinta skuplje, nego
li da obvalja ono, što je ustanovljeno ured-
bom nove trgovacke pogodbe.

(Konac sledi).

Franina i Jurina

Fr. Kako se zove oni patentni šarenjak
po Vižinadu koji po vas dragi dan
u tujoj butigi mačku gladi i zijala pro-
daje?

Jur. Dragi moj Frane ako želiš znati kako
se on zove a ti hođi tamo blizu, onde
ga svi dobro poznaju; jer tamo više
puti za pasat vrime pase tuju kravicu.

Fr. A ima kakovega juđića?

Jur. Bravo da ima!

Fr. Skođi Jurino po duhtora, zađ mi Luceu
madrun svija.

Jur. A po koga, kada jih je toliko?

Fr. A po onega, ko mu j' bila dovica onu
lepu medalju pribikavala.

Jur. Dragi ti, njemu ni lazno od domi, zađ
su balotacioni na vratoh.

Fr. Tako ti mano reci; onda hođi po babu,
tur je sejeno.

Jur. Si bia u nedilju u Kanfauaru na pro-
cešijonu?

Fr. Znaš da sam bla, ma sam se štupia,
zašto su naši popi ti put kantali la-
tinske litanije.

Jur. Forši za kontentat krnjelo?

Fr. Vero su indovinali. Ja sam brojia svo,
a nisam vidia ninoga u procesijonu
ko ne dva šarenjaka u benevrokah iz
Buriđi.

Jur. Ja ti neznam ređi, ki je tomu uzrok,
forši su im tako njihovi poglavari u
Poređu zapovidali.

Fr. Neka da, ma mi kmeti očemo, da se
moli litanije u našom zajiku, da ra-
zumimo, jer ko falimo mi, će biti sami
popi u procesijonu.

Jur. Bog to ušlisa, Frano, da bi tvoje bo-
side razavithilo pamet onim, ki zapo-
vidaju i ki su alipi na oba ođi poli-
sega vida.

Različite viesti.

Interpelacija zastupnika dra. M. L. z-
gin je. U sjednici carevinskoga vieća od
dno 16. t. m. upitao je naš narodni zastupnik
sa drugovi coarsku vladu: kako kani pod-
nesti do previšnjog znanja interpolacije i
predloge hrvatskih i slovenskih zastupnika
na istarskom saboru, kad se ta interpela-
cija i prodlozi nonalaze u saborskom iz-
vieću, radi toga, što su zastavljeni u Hrvat-
skom ili slovenskom jeziku?

Glavna skupščina političkoga društva
"Edinost". Odbor našega političkoga društva
odlučio je u zadnjjoj sjednici, da se odbr-
žajo godišnju redovita skupščina u nođelju
dne 29. t. m. točno u 10 sati u jutro u pro-
storijah „Delavskoga podpornoga društva“
sa sljedećim dnevnim redom:

1. Nagovor predsjednika.
2. Izvieće tajnika.
3. Izvieće blagajnika.
4. Prodlozi i interpolacije.
5. Izbor odbora.
6. Izbor revizora.

Upozoravamo već sada članova toga
našega važnoga društva ovdje i širom Istri,
da neudino od manje dođi k skupščini, na
kojoj će saznanji za došadnje društveno
djelovanje, te dati novomu odboru asputke,
kako da se vlada, i što mu je ređiti u
buduću.

Za hrvatski jezik na državnoj željez-
nici u Istri. U pondjeljak posjetio je naš
urednik predejsnika austrijskih državnih
željeznica g. viteza Bilinskoga, koji je
pregledao državnu željeznicu Trst-Pula-
Rovinj, te se i ovdje zaustavio par dana.
Kao predsjednik političkoga društva „Edi-
nost“ i zemaljski zastupnik predložio je g.
predejsniku jezikovnu opravku, koju
moraju podnašati Hrvati i Slovenci Istra-
tim, što nema na pestajah traga našomu
jeziku, premda prolazi ta pruga po mjestih
i selih hrvatskih ili slovenskih. G. pred-

sjednik je odmah priznao opravdanost pri-
tuzbe, te obećao, da će se dati bezod-
vlačno o njoj obavijestiti, to zatim shodno
odrediti, da se opravdanim željam Hrvata
i Slovenaca zadovolji. U razgovoru epom-
neno je također, da je, pregledavajući
rečenu prugu, strogo zahtijevao od činov-
nika i drugog osoblja poznavanje zemaljs-
kih jezika. Idemo, da vidimo, hoće li
nam se ova na zakonu osnovana želja iz-
puniti.

Zapljena. Juđorašnji broj naše druga-
rice „Edinosti“ bio je zapljenjen radi
blanka „Stalnost“ u svotovnom po-
mestu. Drugo izdanja nije moglo ured-
ništvo pripraviti pošto bijaše list kasno
zapljenjen i jedan dio sloga već razložen.
Radi toga kani uredništvo dodati broju od
subote prilog, da odatot svoje čitatelji.

Ravnopravnost. Pod tim naslovom di-
tamo u zadnjem broju goriska „Novo
S o č e“ vieć, da je razposlao novi pred-
sjednik prizivnoga suda u Trstu (kako pri-
povieda prijatelj rečenoga lista) gosp. dr.
P e o k okružnicu svim področjnim mu
sudovom, u kojoj iztiče, da imadu sudci
strog na to paziti, da se načelno vrši kod
svih sudova ravnopravnost jezika. Ako je
tomu tako, pokazati će brzo činjenice, koje
očekuju Hrvati i Slovenci Primorja od g.
predejsnika kano gladan kruha a ozabao
sunca.

Govor zastupnika g. J. Hribara, izre-
čou u krajnskom saboru u pitanju odpušta
iz službe g. profesora Spiničiča, mo-
rali smo zadnji čas izpetiti radi važnoga
izvieća, što no nam je stiglo iz Beča o
odgovoru na interpolacije naših zastupnika.
Dakle u budućem broju!

Izhori za hrvatski sabor. Kraljevska
hrvatska vlada razpisala je izbore za Hrvat-
ski sabor za dno 30. i 31. t. m. i za dno
1. i 2. junija t. g. Sve tri stranke t. j.
stranka prava, umjerenja opozicija i vladina
stranka pripravljaju se ozbiljno za to važne
izbore. Opozicija imade vrlo tožak posao,
jer su vladi na razpolaganje svakojaka
sredstva.

Iz Baderne pišu nam, da je tamo
preminuo nakon teške bolesti Anton
Č e h i ć župan onoga mjesta, vrlo pošten
kmet i dobiti rodoljub. Ostavio je iza sebe
suprugu i dvoje djece. Bio je u narodnoj
borbi uz hrvatske poštenjake neplašć se
sarenjačkih grožnja niti mareć za gos-
podarska sladka obćivanja. Ugladali se u
njega svi naši kmetovi na Poređini. Po-
đivao u miru!

Našim svećenikom. Dno 2. t. m. pri-
znao je carevinski sud u Beču vikarijatu
na Srednjem samostalnost za godiš-
njom plaćom od 600 for. Gosp. vikara
Antuna Berlota zastupao je kod razpravo
bečki odvjetnik dr. Porzer. Ministar-
stvo je dokazivalo, da vikaru ne pripada
nikakva plaća iz vjerezakonsko zaklade,
jer nije podnio fasiju pravodobno t. j. ta-
čejem 2 mjeseca. Carevinski sud je pako
odlučio: 1. Vikar na Srednjem jest
samostalan dušobrižnik, za to ga ide plaća
od for. 600; 2. Što nije pako prijaviu
pravodobno fasiju, nije izgubio pravo na
plaću iz vjerezakonsko zaklade, već samo
od onoga dana, do kojega nije podao fa-
siju ide ga plaća od for. 400 kao exposita,
a od dana podane fasije podpuina plaća
samostalnoga dušobrižnika.

Ona g. samostalni vikari, koji nisu
jošte podneli fasiju, noka to udino čim
prijde, a novo imenovani vikari imaju to
udino teđajem 2 mjeseca. Tko bi od njih
trebao odvjetnika može se utići gosp. dr.
Porzeru u Beču. „N. S.“

Iz Pazina nam javljaju, da je tamo
dno 4. ovoga mjeseca obdržavana občinska
sjednica. Današamo u kratko glavne točke.
Nakon što je načelnik g. dr. Dukić
predstavio vladnoga zastupnika, e. kr. ko-
tarskoga kapetana viteza Schwarz a i
ovaj pozdravio zastupstvo; nakon što na
je načelnik sjetio preminuloga člana gosp.
Š i m a M a t o j e č i ć a, i nakon raznih pri-
obćenja, prešlo se na dnovni red.

Na mjesto preminuloga Matojčića po-
zvan je u zastupstvo zamjenik Ivan Fa-
b r i e p o k. Androja iz Lindara, a u mjesto
školske vieće izabran je zastupnik Josip
G r a đ i ć, župnik u Bermu. Izabran je re-
visionalni odbor za pregledanje računa g.
1891. i odlučan popravak občinskih putova
rabotom u Gredomacu i Grobniku. Odboren
je potrebit trošak za popravak kuće do-
brostivoga zavoda „M i l o t i ć“ u Građišću
u iznosu od for. 474 i ovaj potrebit za
popravak groblja i kalvarije u Građišću u
iznosu od for. 939 i to iz prištedjenoga
novca bez potrebe zajma.

Obćinsko zastupstvo predložilo je g.
1890. po dva puta svoj tornu gledu po-
krića mjestu ravnajućega učitelja na muškoi
talijanskoj pučkoj školi u Pazinu. Zo-
maljski odbor u Poređu nije htio nikoga

prozantirati, a zemaljsko školsko vieće za
lstru odlučilo je mjeseca aprila prošle go-
dine, da se ne imenuje nikoga, reaktivirav
istodobno privremeno umirovljenoga uč-
itelja Mata G i a n e l l i - a. dođivao ga na
službovanje ovoj školi. Obćina podnijela je
proti obim odlukom utokom na ministarstvo
nauke, koji su nakon godino dana riješeni
u smislu, da su sva mjesta definitivno po-
punjena na ovoj školi i da se nemože
imenzovati ravnajućega učitelja. Usled toga
priposlana je občinskomu načelniku tabela
kvalifikacija svih definitivno namještenih
učitelja na ovoj školi pivozim, da se iz-
javi mjestno školsko vieće, a zastupstvo
da predloži ternu, jer da su na temelju
njekakve ministerijalne naredbe ima iz-
abrati ravnajući učitelj izmed ov trojice.

Obćinsko zastupstvo saslušav mnenja
mjestnoga školskoga vieća, obzirom na to,
da se polag tabele kvalifikacija, sastavlje-
ne od e. kr. mjestnoga školskoga vieća, uprava
ove škole može povjeriti samo jednomu
učitelju i uvidi, da se ovakvim postupkom
krnji pravo, što pripada občinskomu za-
stupstvu, jednostavno se je ogradio proti
načinu, kojim se kani pokriti mjesto ra-
vnajućega učitelja, nomastrajuć potrebno,
da se sastavi kakav ternu.

Polag nauku roditelja djece, što po-
laza pučku školu u Lindaru, i polag mne-
nja mjestnoga školskoga vieća, občinsko
zastupstvo odlučilo je jednoglavno, da bude
na onoj školi naukovim jezikom jedino
hrvatski, a talijanski odnosno njemački kao
predmet. Polag postojeće osnovne imaju se
dijeca u 4., 5. i 6. godini podučavati u
naukovom talijanskom jeziku, a hrvatski
je samo kao predmet, prem je od 64 školu
položao djece njih 62 hrvatskoga a njih
2 talijanskoga jezika. I ova dva posljednja
znadu hrvatski govoriti.

Ovlaštilo se konačno občinski odbor,
da podastre molbu na ministra nauke, da
se u Pazinu ustroj državna gimnazija sa
hrvatskim naukovim jezikom ili nko to
sada nije moguće, da se u Pazinu smjesti
druga koja srednja škola.

Izpod Učke, polovicom maja 1892. Ne-
stalo ja sniega sa vrhunca drvene naše
Učke, prirodna se zaognula zelenim plaćem,
ali pravim proljećem nemožemo se vrno-
uiti. Česte kiše i neobično hladno vrijeme
u ovo doba godine zadržaje nam trišta jadu.
Nedaj Bože, da i nadalje potraje ovo ne-
serotno vrijeme, jer bismo uzdišali i plakali
buduće zimo.

Sa probudjenom prirodom nadamo se,
da će se probuditi i naše občinsko zastup-
stvo, dođivao občinska uprava u Boljunu.
Tužiti se nemoćemo na nju, jer je na umoru,
pošto je po zakonu prestala živiti polo-
vicom prošloga janara. Obćinaj je, da se o
mrtvih nesmie zlo govoriti; mi čumo se
toga liepoga kršćanskoga obćaja držati
ako budemo opazili, da se zastupstvo
ozbiljno na put pripravlja, inače kazati
ćemo čistu istiuu, bilo to svakomu drago
ili ne bilo.

Sadašnje zastupstvo moralo je odupe-
titi već mjeseca janara, a pošto je ono i
današ na čelu obćine, upozorujemo gosp.
načelnika, da se drži zakona, da razpiše
nova izbora, jer čumo se inače utići viećoj
oblasti, što neće biti na čast nikomu od
sadašnjih upravitelja obćine.

Uđamo se, da će biti dostatna ova
kratka opomona; nebude li pako ni ovo
kuristilo, uđariti ćemo u jač struna.

Nauputak kako se ima pripraviti i ra-
biti tekućina za škropiti trsoj proti bo-
lesti zvanoj „peronospora.“ Šlhedić na-
putak razpisalo je občinsko glavnarstvo u Pa-
zinu na pojedino župano ono obćine tega
mi i stalnim obćinam preporučamo. 1. Prvo
škropjenje tren biva čim su mladice je-
dan podan dugo, a i koliko prije, osobito
kad orno vrsti grozdja. — Promladla ma-
diao ne valja škropiti, jer bi se ofurilo ili
ošušilo. 2. Drugo škropjenje obnavi se
prije evatnje ili odmah poslije evatnje
trsa; dok trs evatno nemiše se škropiti. —
3. Treće škropjenje potrebno je, ako je
kiševito ljeto, koje je jako povoljno za
razvikat peronospora, i to se obavi mjesec
dana nakon drugoga škropjenja.

Kako u mjesec modra galica
s v a p n o m p? Kod prvoga škropjenja ide
1½ klg. modre galice i toliko gašena vapna
na svakih 100 litara vode. Kod drugoga
škropjenja dva klg. galice i isto toliko
vapna. Isto tako vrijedi i za treće škropjenje.

Modra galica se rastopi u toploj
v o d i, dođim se vapno po sebi razmješ-
ta u drugoj vodi, onda se rastopljena galica
lijeva u onu vodu, gdje je vapno razmješ-
ćano, a ne protivno ovdje rečonomu.

Kolikovo vode, u kojoj se je galica
rastopila, treba obradunati. Ako sam na
primjer za prvo škropjenje rastopio g.
klgr. galice u 20 litara vode, onda moram
vapno razmješćati u 380 litara vode a ne

